

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiasticorum Vita, Moribus, Officiis Libri Tres

Schevichavius, Gisbertus

Mogvntiae, Anno M.DC.XXI.

Capvt LX. Precibus Et Concionatori, Et Avditoribus conciliandus est Deus,
vt ritè munus suum expleat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42349

CAPVT LX.

PRECIBVS ET CONCIONATORI, ET AV-
ditoribus conciliandus est DEVS, vt ritè munus
suum expleat.

§. **A**NTE concionem rogandus DEVS, vt audito-
rum mentes illustret, vt veritatem congno-
seant, & voluntates permoueat, vt quæ agenda sint
efficaciter velint. S. August. l. 4. de doct. Christ. cap. 15. Agit
itaq; noster iste eloquens, cum & iusta, & sancta, & bona di-
cit: neq; enim alia debet dicere: agit ergo, quantum potest
cum ista dicit: vt intelligenter, vt libenter, vt obedienter,
audiat: & hæc se posse si potuerit, & in quantum potuerit,
pietate magis orationum, quam oratorum facultate non du-
bitet, vt orando pro se, ac pro illis quos est allocuturus sit orator
antequam dictor. Ipsa hora iam vt dicat accedens, priusquam
exerat proferentem linguam, ad DEVM leuet animam sitien-
tem, vt eruclat, quod biberit, vel quod impleuerit fundat. Et
quis facit, vt quod oportet, & quemadmodum oportet dicatur
anobis, nisi in cuius manu sunt & nos, & sermones nostri? Sa-
pient. 7. vers. 16. Ac per hoc discat quidem omnia quæ docenda
sunt, qui & nosse vult & docere, facultatemq; dicendi, vt decet
virum Ecclesiasticum comparet. Ad horam vero ipsius dictio-
nis illud potius bonæ menti cogitet conuenire, quod Dominus ait
Matthæi 10. vers. 19. Nolite cogitare, quomodo aut quid lo-
quamini, dabitur enim vobis in illa hora, quid loquamini: non
enim vos estis, qui loquimini, sed spiritus patris vestri qui loquitur
in vobis. Si ergo loquitur in eis Spiritus sanctus, qui perse-
quentibus traduntur pro CHRISTO, cur non & in eis qui
tradunt discipulis CHRISTVM? Et ibidem capit. 30. Si
enim regina orauit Hester cap. 4. v. 13. pro sua gentis tempora-
ria salute locutura apud Regem, vt in os eius DEVS congruum
sermonem daret: quanto magis orare debet, vt tale munus

Quid concio-
natori, vt
præstet, co-
nandam.

Deus salutem
feri sermonis
dictor.

Fiducia con-
cionatoris in
Deo.

¶ ¶ 2

acci-

accipiat, qui pro aeterna hominum salute in verbo & doctrina laborat?

In casu vox
ad interioris
aures pulsatur
si autem sit
ritus intus
et da non
sine interio-

re spiritus
etore huius
fressa de
et docet cor
tionator

§. Causam huius rei, cur ante concionem precandam, veram dat B. August. tract. 3. in 1. Epist. S. Iohannis. Nus, inquit, verborum nostrorum aures percutit, magister intus est. Nolite putare quenquam hominem aliquid discere homine. Admonere possumus per strepitum vocis nostrae: si sit intus qui doceat, inanis sit strepitus noster. Adeo fratres, ut noster noster noster sermonem istum omnes audistis? Quam multi hinc indocti exituri sunt? Quantum ad me pertinet, omnibus locutus sum: sed quibus vinctio illa intus non loquitur, quos Spiritus sanctus intus non docet, indocti redeunt. Magistra forinsecus, adiutoria quaedam sunt & admonitiones. Cathedram in caelo habet qui corda docet: De Domino dico. Propterea ait & ipse in Evangelio, Nolite vobis dicere magistros in terra: unus est magister vester Christus, Matth. 23. v. 10. & se vobis ergo intus loquatur, quando nemo hominum intus loquitur: quia etsi aliquis est a latere tuo, nullus est in corde tuo. Et non sit nullus in corde tuo. Christus sit in corde. Vinctio ipsius sit in corde, ne sit in solitudine cor sitiens, & non habens fontes quibus irrigetur. Interior ergo magister est qui docet, Christus docet, inspiratio ipsius docet. Vbi illius inspiratio, & illius vinctio non est, forinsecus inaniter perstreperunt verba. Sic sunt ista verba fratres, quae forinsecus dicimus, quomodo est agricola ad arborem: forinsecus operatur, adhibet aquam & diligentiam culturae. Qualibet forinsecus adhibeat, nunquid pomum format? Nunquid nuditatem lignorum vestit umbra foliorum? Nunquid tale aliquid intrinsecus agit? Sed quis agit hoc? Audite agricolam Apostolum, videte quid sumus: & audite magistrum interiorem. Ego plantavi, Apollo rigavit, sed Deus incrementum dedit. Neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat: sed qui incrementum dat Deus 1. Corint. 3. v. 6.7. Hoc ergo vobis dicimus. Siue plantemus, siue rigemus loquendo, non formamus aliquid: sed ille qui incrementum dat Deus, id est, vinctio illius, qui docet vos de omnibus. 1. Ioh. 2. v. 27. Sane ipse Apostolus

postolus Ephes. 6. v. 19. assiduas à Christianis preces ro-
gat, vt inspiret illi Deus fiduciam, & in prædicando E-
uangelio dicendi libertatem. Orantes, ait, & pro me, vt
detur mihi sermo in apertione oris mei cum fiducia, notum fa-
cere mysterium Euangelij: pro quo legatione fungor in catena,
ita vt in ipso audeam, prout oportet me loqui. Ita & precaba-
tur Dauid Psalmo 50. Domine labia mea aperies, & os meum
annuntiabit laudem tuam.

§. Probat hoc S. Gregor. exemplo, hom. 30. in Euangel.
Per vocem, ait, non instruitur, quando mens per spiritum non
vngitur. Sed cur ista de doctrina hominum loquimur, quando
& ipse conditor non ad eruditionem hominis loquitur, si eadem
homini per vñctionem spiritus non loquitur? Certè Cain pri-
usquam fratricidium opere perpetraret audiuit Genes. 4. v. 7.
secundum 70. Peccasti, quiesce. Sed quia culpis suis exigenti-
bus, voce est admonitus, non vñctione spiritus, audire verba Dei
potuit, sed seruare contempsit.

§. S. Gregor. homil. 17. in Euangelia docet docen-
di facultatem aliquando concionatoris vitio, aliquan-
do auditorum delicto diuinitus negari. Pensate, inquit,
fratres charissimi, qd dicitur: Rogate Dominum messis, vt mis-
tat operarios in messem suā. Vos pro nobis petite, vt digna vobis
operari valeamus, ne ab exhortatione lingua torpeat: ne postquā
prædicationis locum suscepimus, apud iustum iudicem nostra nos
taciturnitas addicat. Sæpe enim pro sua nequitia, prædicantium
lingua restringitur. Sæpe vero ex subiectorum culpa agitur, vt
eis, qui præsunt, prædicationis sermo subtrahatur. Ex sua quippe
nequitia prædicantium lingua restringitur, sicut Psalmista ait
Psalm. 49. v. 16. Peccatori autem dixit Deus, quare tu enarras
iustitias meas? Et rursum ex vitio subiectorum, vox prædican-
tium subtrahitur, sicut ad Ezechielem Dominus dicit Ezech. 3.
v. 26. Linguam tuam adhærescere faci. in palato tuo, & eris
mutus, nec quasi vir obiurgans, quia domus exasperans est. Ac
si apertè dicat: Idcirco tibi prædicationis sermo tollitur, quia
dum me in suis actibus plebs exasperat, non est digna cui exhor-

Diuini verbi
explicatio sæ-
pe propter cō-
cionatoris vel
concionis pec-
catū negatur.

ratio veritatis fiat. Ex cuius ergo vitiopredicatori forma subtrahatur, non facile cognoscitur. Quia vero pastoris tacitas aliquando sibi, semper autem subiectis noceat certissime scitur. Sed utinam si ad predicationis virtutem non sufficimus, ei nostri officium in innocentia vita teneamus.

CAPVT LXI.

PRAXIS HABENDI CONCIONEM.

§. **C**OGITARE à DEO se inuitari Concionatore debet ad ascendendum montem, cuiusdam altissimae virtutis, & relinquendas terrenorum studiorum & operum valles. Illi enim dicitur *Isaia 40. v. 9.* *Ascende montem excelsum ascende tu, qui euangelizas Sion, exalta fortitudine vocem tuam, qui euangelizas Ierusalem, exalta lium. Precetur vt DEVS ipse se operarium suum idoneum efficiat, qui pro dignitate diuina iussa & mysteria populo exponat.*

*Excelsus
concionatoris
munus.*

*Concionator
spiritualis pa-
rens.*

§. Grato animo & submisso considerare debet Concionator, ad quam praestans & gloriosum opus sit vocatus à DEO, scilicet vt eius Legatus sit, vt incant verba illa *Sancti Pauli 2. Corinthiacae 5. versic. 20.* *PRO CHRISTO legatione fungimur tanquam DEO exstante per nos, ita vt lingua mortalis fiat organum diuinae vocis, oraculum Spiritus sancti.* Est etiam Patet quidam spiritualis Concionator, ad multos in CHRISTO filios gignendos per Euangelium, sicut *Sanctus Paulus de seipso ait 1. Corinthior. 4. versic. 15.* *Per Euangelium ego vos genui; vt quoniam princeps & primus omnium CHRISTVS DOMINVS, vt homo spiritum suum fecundum, & viralem vberime suscepit, per quem plurimos DEO genuit filios, eiusdem beneficii ad dignitatis partem voluit cum Concionatoribus communicare, vt eius Vicarij sint in retanta, quantae*

mortui